



Překladaatelé
Severu

Výroční zpráva za rok 2021



Překladaatelé Severu, z. s. | Korunovační 704/14, 170 00 Praha 7 | E-mail: prekladatele.severu@gmail.com | <https://prekladateleseveru.cz>

IČO: 077 93 502 | Číslo transparentního účtu: 2601582308/2010 (Fio banka)

Obsah výroční zprávy

/ O spolku	3
/ Spolek v číslech	4
/ Shrnutí aktivit v roce 2021	6
/ Vzdělávací a společenské aktivity	9
/ Projekt Překladaatelská posilovna	23
/ Hájení zájmů, osvěta a profesní podpora	26
/ Propagace	30
/ Zpráva o hospodaření	32
/ Kontakty	34

O spolku

Spolek Překladaelé Severu je nezávislá, dobrovolná profesní organizace, která vznikla v roce 2018 a sdružuje překladaele severské literatury do češtiny. Jejím cílem je zlepšení ohodnocení a pracovních podmínek překladaelů, šíření osvěty v oblasti autorských smluv a podpora vydávání kvalitních překladů mimo jiné výchovou nových překladaelů a redaktorů. Jejím posláním je rovněž umožňovat vzájemné setkávání, spolupráci a vzdělávání překladaelů severské literatury, hájit práva členů a prosazovat jejich profesní zájmy, dbát o kvalitu a prestiž českého literárního překladu a šířit povědomí o severské kultuře, literatuře především.

/ Vedení spolku

Předsedkyní je Kateřina Křišťůfková, překladaelka z norštiny, a místopředsedou Martin Severýn, překladael ze švédštiny. Oba byli do vedení znovuzvoleni na letošní první schůzi výboru konané dne 19. 1. 2021 online.

Ve volebním období 2020–2022 pracuje výbor ve složení:

- / Marta Bartošková (islandštiny, norštiny)
- / Jitka Hanušová (finštiny) – členkou výboru do 6. 5. 2021
- / Markéta Kliková (dánštiny)
- / Kateřina Křišťůfková (norštiny)
- / Daniela Mrázová (norštiny)
- / Martin Severýn (švédštiny)
- / Michal Švec (finštiny)
- / Marie Voslářová (švédštiny)

Spolek v číslech

/ Počet členů

K termínu konání valné hromady dne 3. prosince 2021 registroval spolek celkem **72 členů**, z toho **18 čekatelů**.

/ Akce

V roce 2021 proběhlo **15 edukativních akcí** (workshopů a seminářů), živě i online, z toho **2 akce** byly součástí projektu **Překladaelská posilovna**.

Za účelem vzdělávání nejen svých členů spolek ve spolupráci s Českým literárním centrem a Knihovnou Václava Havla natočil také **7dílný videoseriál Nalezení v překladu**.

Kromě toho se uskutečnily **4 společenské akce**: online šamtiš, oslava slunovratu ve Stromovce, překladaelský výlet do Hudlic a překladaelsko-redaktorský piknik.

Na FB jsme během **Překladaelské štafety** představili dalších 42 členů spolku. Prostřednictvím občasných postů **Překladaelská srdcovka** se s námi 6 kolegů podělilo o své oblíbené knihy. V kampani **Znáte svá práva?** jsme prezentovali celkem 38 citací z autorského zákona a občanského zákoníku relevantních pro překladaele.

K 1. červenci 2021 byl spuštěn rozsáhlý projekt Posilování kapacit oborových organizací českých literárních překladaelů a jejich členů, nazývaný stručně **Překladaelská posilovna**, který se realizuje v rámci programu Kultura spolufinancovaného z Fondů EHP 2014–2021 a potrvá do 30. 9. 2022. V rámci

tohoto projektu se v roce 2021 uskutečnily **2 vzdělávací akce** a byl sestaven **dotazník mapující podmínky práce** českých literárních překladatelů.

/ Schůze výboru

Výbor se **na schůzi** sešel celkem **7x**, navíc se konaly **2 mimořádné schůze** (jedna ke kauze Centrala, druhá ke grantu EHP) a několik dílčích schůzek některých členů výboru. Do realizace grantu se kromě členů výboru zapojila Hana Švolbová.

Shrnutí aktivit v roce 2021

V roce 2021 se značně zvýšila poptávka po našich workshopech, a protože jsme se již sžili s online prostředím, dokázali jsme navzdory koronavirovým omezením uspořádat **rekordní množství vzdělávacích akcí pro začátečníky i pokročilé**. Akce byly primárně určené našim členům, ale volná místa jsme nabízeli široké překladačské obci. Akce pořádané naživo se konaly v prostorách JTP, které nám tato spřátelená organizace laskavě zapůjčuje zdarma, za což jí velmi děkujeme.

Ohlasy na vzdělávací akce byly povětšinou pozitivní, na případnou konstruktivní kritiku jsme se snažili reagovat tak, abychom do budoucna nabídku zlepšovali. Příliš se nepovedl jen jeden workshop, kde se zřejmě nepotkala očekávání s obsahem – snad i vinou nedostatečné komunikace s lektorkou –, účastníkům však byla nabídnuta kompenzace.

Vedle vzdělávacích akcí se uskutečnily také **4 akce společenské**: online štamtiš, oslava slunovratu ve Stromovce, překladačský výlet do památníku Josefa Jungmanna v Hudlicích a překladačsko-redaktorský piknik, který už tradičně pořádáme v rámci Světa knihy, jenž byl tentokrát kvůli pandemii přesunut na podzim.

Dále jsme se zapojovali do **kulturních akcí spřátelených institucí a spolků**, např. Skandinávského domu (online Severský literární salon), a naši zástupci se na podzimním Světu knihy zúčastnili diskusního fóra **Překladaatelé, spojte se!**.

Pokračovali jsme ve **spolupráci s audiosekcí v JTP**, která vznikla v předchozím roce, členky výboru Marta Bartošková a Markéta Kliková se účastnily pravidelných schůzek audiovizuální skupiny.

Dále jsme rozvinuli navázanou spolupráci s Českým literárním centrem a s jeho finanční podporou jsme v Knihovně Václava Havla natočili **7dílný seriál Nalezení v překladu**. V seriálu se snažíme nejen začínající překladaatele

informovat o tom, jak s překládáním začít, na co si dát pozor v licenční smlouvě, jak spolupracovat s redaktorem či kde najít nejrůznější pomůcky. Jednotlivé díly jsme průběžně uveřejňovali na FB i na našem YouTube kanálu, kde je celý seriál dostupný i nadále.

Některé již dříve spuštěné aktivity jsme kvůli pandemii nechali nadále pozastavené (např. follow-up dopisu nakladatelům), plánujeme se k nim však vrátit v dalším kalendářním roce.

Etický akční tým na základě dotazníku zasláního všem našim členům připravil **návrh etického kodexu** ve stručné i v podrobné verzi. O přijetí kodexu jsme hlasovali na valné hromadě, která se však na poslední chvíli z důvodu nepříznivé pandemické situace přesunula z offline do online prostředí, a proto jsme se rozhodli, že o kodexu budeme v souladu se stanovami hlasovat ještě jednou na valné hromadě v následujícím roce a teprve potom ho zveřejníme.

Ve spolupráci s právní kanceláří ŠtaidlLeška advokáti jsme vytvořili **Zásady uzavírání licenčních smluv**, které jsou vyvěšené na našich stránkách a mají překladaatelům pomoci zorientovat se v jednotlivých ustanoveních tak, aby věděli, na co si při uzavírání smlouvy mají dát pozor.

Tuto aktivitu jsme podpořili ještě uveřejňováním série postů na FB s názvem **Znáte svá práva?**, v nichž jsme představovali paragrafy autorského zákona a občanského zákoníku, které se vztahují k práci překladaatelů, a také jsme spustili **Blog** s prvním příspěvkem o redakční práci, jehož cílem je upozorňovat na nešvary v branži či úskalí překladaatelské práce tak, aby si překladaatelé uvědomili, jak je celý proces vydávání knih složitý a do jaké míry práce překladaatele ovlivňuje práci ostatních zúčastněných (nakladatele, redaktora, grafika, korektora).

Na FB jsme během **Překladaatelské štafety** dále představovali členy našeho spolku a prostřednictvím postů s názvem **Překladaatelská srdcovka** jsme svým členům nabídli, že se s námi mohou podělit o informace o knihách, které jsou pro ně z nějakého důvodu srdcovou záležitostí.

Dne 17. února byl vydán právní akt k našemu mimořádnému a značně rozsáhlému projektu z tzv. norských fondů. Projekt nese oficiální název **Posilování kapacit oborových organizací českých literárních překladatelů a jejich členů**, stručně ho pak nazýváme **Překladaelská posilovna**. Kvůli zdržením a omezením způsobeným pandemií koronaviru nemohl být projekt zahájen podle plánu 1. února 2021 a jeho realizace byla mírně posunuta na období od 1. července 2021 do 30. září 2022.

Vzdělávací a společenské aktivity

/ Leden

online workshop Jak nepřekládat (Jak se při překládání vyhnout nejčastějším chybám), 12. 1. 2021, 17.00–18.30, Robert Novotný, teoretická část, 14 účastníků

Pro velký zájem jsme zopakovali workshop určený spíše začínajícím překladatelům (avšak nejen jim), jehož cílem bylo ukázat si nejčastější chyby, které se objevují v překladech ze severských, ale obecněji též z germánských jazyků. Workshop vedl zkušený překladatel a redaktor Robert Novotný.



/ Únor

online workshop Jak nepřekládat – praktická část pro angličtináře, 4. 2. 2021, 9.00–10.30, Daniela Mrázová

Na teoretickou část s Robertem Novotným navázala část praktická, v níž Daniela Mrázová, překladatelka z norštiny a dánštiny, pracovala společně s účastníky na konkrétním, předem zadaném textu z angličtiny a zamýšlela se s nimi nad možnými řešeními.

online workshop Jak (ne)psat recenze, 4. 2. 2021, 16.00–18.00, Barbora Grečnerová, 15 účastníků

Barbora Grečnerová, překladaťelka z norštiny, literární kritička a vedoucí norské sekce časopisu *iliteratura.cz* si připravila praktický workshop pro ty, kdo by se chtěli pustit do psaní recenzí, a také pro ty, kteří již začali, ale chybí jim zpětná vazba či tipy, co a jak by šlo dělat lépe. S pomocí přehledné prezentace představila v teoretické části nejnovější trendy, vysvětlila, jaký je rozdíl mezi recenzí, blogem, postem a podcastem, co je cílem recenze, jak má být dobrá recenze strukturovaná, jaký má využívat jazyk a styl a na co si dát při jejím psaní pozor. Následovala praktická část, kde si účastníci vše pod vedením lektorky mohli vyzkoušet.

online workshop Jak nepřekládat – praktická část pro norštináře a švédštináře, 9. 2. 2021, 9.00–10.30, Daniela Mrázová

Druhý praktický seminář navazující na teoretickou část Roberta Novotného byl určen pro norštináře a švédštináře, s nimiž si nad předem zadanými texty, které si měli účastníci připravit za domácí úkol, opět lámala hlavu Daniela Mrázová.

online workshop Překlad metrické poezie ze severských jazyků – teoretická část, 17. 2. 2021, 9.00–12.30, Michal Švec, 15 účastníků

Workshop překládání poezie, který se uskutečnil s finanční podporou Českého literárního centra, si vzal na starost Michal Švec, překladaťel z finštiny, protože disponuje bohatými zkušenostmi s převodem metrické poezie a podobné workshopy vedl již na FF UK. Workshop byl určen pro ty, kteří si chtěli tuto disciplínu vyzkoušet, zdokonalit se v ní anebo jen zjistit, co všechno obnáší. Lektor účastníky seznámil s tím, co musí umět překladaťel, který chce do češtiny převést básnický text psaný vázaným veršem, jaké aspekty metrické poezie a jaké jejich funkce by neměly uniknout jeho pozornosti či jak při překladu přistupovat k poetické formě a jak se vypořádat s metrem, rýmem nebo básnickými prostředky při převodu nejen mezi dvěma jazyky, ale také mezi odlišnými

básnickými tradicemi. Svůj výklad přitom opíral o četné příklady. Na závěr workshopu zadal domácí práci na druhou, praktickou část.

online workshop Jednou se to z ruky dát musí – úvod do redakčního zpracování přeloženého textu, 26. 2. 2021, 9.00–13.00, Viola Somogyi a David Dvořák, 10 účastníků

Workshop úvodu do redakčního zpracování přeloženého textu jsme opakovali pro velký zájem nejen mezi našimi členy. Opět ho vedla velmi zkušená redaktorka Viola Somogyi. Účastníci se dozvěděli mimo jiné, co je náplní či výzbrojí redaktora, a vyzkoušeli si prakticky např. jazykové korektury nebo korektury sazby. Technický redaktor David Dvořák z nakladatelství Euromedia zase přiblížil práci sazeče a předtiskovou přípravu.

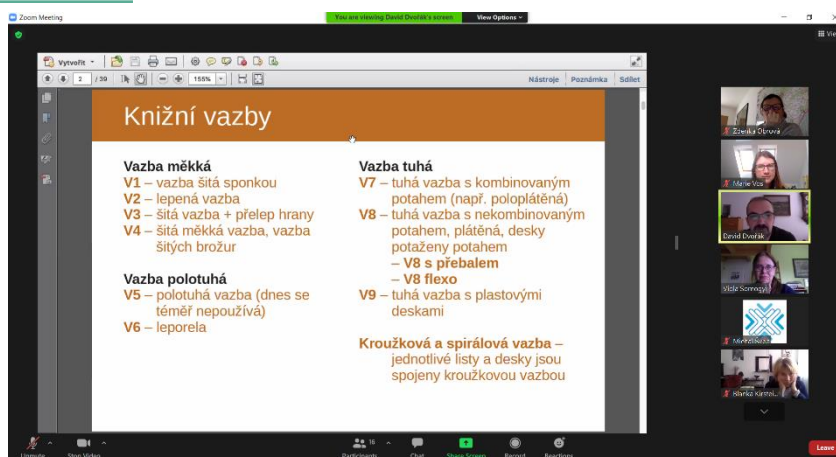
/ Březen

online workshop Vytvořte si knížku!, 12. 3. 2021, 9.00–13.00, Viola Somogyi a David Dvořák, 15 účastníků

Lektoři Viola Somogyi a David Dvořák navázali na úspěšný workshop redakční práce a rozšířili ho o další úroveň.

Účastníci se mohli seznámit se základními pojmy z oblasti výroby knižního titulu ve fázích

následujících po redakční přípravě a také si je prakticky vyzkoušet. Přednášející prostřednictvím živých vstupů i předtočených videí poskytli srozumitelný návod, jak si lze doma vyrobit jednoduchou knížku – od sazby přes korektury až



po tisk a vazbu. Každý si tak ze semináře mohl odnést nejen nové znalosti, nýbrž i hotový výrobek.

online štamtiš, 18. 3. 2021, 19.00

Protože pandemická situace neumožňovala nic jiného, sešli jsme se na dalším štamtiši alespoň online. O úvodní exposé se tentokrát postaral Zdeněk Lyčka, který nás seznámil s nejzajímavějšími autory a tituly grónské literatury.

/ Květen

online workshop Internetové zdroje pro začínající překladaťele, 18. 5. 2021, 9.00–11.00, Daniela Mrázová a Pavel Bakič, 17 účastníků

Tento workshop měl účastníky seznámit s širokým spektrem jazykových internetových nástrojů a naučit je, jak si z nich udělat šikovné pomocníky, a přitom s nimi netrávit zbytečně moc času. Lektoři ukázali, co všechno lze najít v Příručce ÚJČ, kde se dají hledat synonyma, jak zacházet se Slovníkem spisovné češtiny či k čemu slouží Český národní korpus a které jeho funkce jsou pro překladaťele nejužitečnější. Účastníci si mohli vše také prakticky vyzkoušet, což bylo skvělé především v případě ČNK, s nímž je třeba umět pracovat, aby překladaťeli skutečně dokázal být k užítku.

online workshop Slovosled pro překladaťele, 27. 5. 2021, 17.30–19.00, Lucie

Taraldsen Medová, 10 účastníků

Vedení tohoto workshopu si vzala na starosti Mgr. Lucie Taraldsen Medová, M.Phil., Ph.D., která vystudovala bohemistiku na FF UK v Praze, obecnou lingvistiku na univerzitě v Tromsø v Norsku a PhD. ve slovanské a teoretické lingvistice v americkém Princetonu, absolvovala



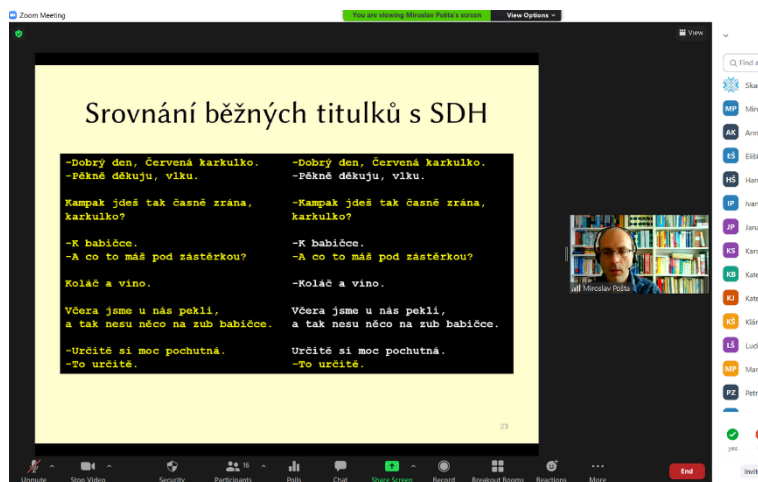
kurz pro tlumočníky a překladaatele na FF UK a dnes působí na Ústavu českého jazyka Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, kde přednáší o stylistice a syntaxi. Tato komorní akce měla být zaměřena na principy volného slovosledu v českém textu z hlediska praktických potřeb překladaatele. Navzdory lektorčině značné erudici se však zřejmě vinou ne úplně jasného zadání nepotkala očekávání účastníků s tím, co lektorka nabídla. Situaci jsme vyřešili kompenzací.

/ Červen

online minikurz Titulkování v kostce, 11. 6. 2021, 9.00–10.30, Miroslav Pošta, 15 účastníků

Tento kurz vedl překladaatel a titulkař Miroslav Pošta, který se zabývá především tvorbou a revizí titulků pro

streamovací portály, je autorem knih *Titulkujeme profesionálně*, *Titulkujeme: Audiovizuální překlad v otázkách a odpovědích* a *Technologie ve službách překladaatele* a na několika českých vysokých školách přednáší o audiovizuálním



překladaadu. Pro účastníky si připravil úvodní přednášku o základních pravidlech titulkování, kterou každý mohl zhlédnout v libovolném čase, a poskytl jim přístup k tutorialům vysvětlujícím práci v titulkovacích programech. Na základě výkladu účastníci vypracovali tři zadaná cvičení a zaslali je lektorovi a posléze o nich při živém setkání na platformě Discord diskutovali a probírali hlavní nástrahy. Lektor také zodpověděl otázky týkající se všemožných aspektů titulkování.

online workshop Překladaťel ambasadorem knihy, 17. 6. 2021, 9.00–11.00,

Jitka Hanušová, 14 účastníků

Jitka Hanušová, překladaťelka z finštiny a zkušená redaktorka pracující pro nakladatelství Kniha Zlín v koncernu Albatros Media, si nejen pro začínající překladaťele připravila workshop přibližující zapojení překladaťele do nakladatelského procesu a jeho podíl na objevení a prezentaci nové překladaťové knihy. Účastníci získali možnost seznámit se podrobně s jednotlivými fázemi vzniku knihy, dozvěděli se, co si z pozice překladaťele mají hlídat, jak přesně probíhá redakční fáze či jak a kdo píše doprovodné texty. Rovněž získali praktické tipy, kde lze hledat nové tituly, jaké existují možnosti grantů a jakým způsobem nejlépe oslovit nakladatele.

workshop Překlad metrické poezie ze severských jazyků – praktická část,

23. 6. 2021, 9.30–13.00, Michal Švec

I praktická část workshopu o překládání metrické poezie se konala s finanční podporou Českého literárního centra. Účastníci měli za domácí úkol vybrat si libovolnou metrickou báseň ve „svém“ severském jazyce, ideálně rýmovanou, strofickou a obsahující alespoň osm veršů, a připravit její překlad do češtiny. Rovněž si měli přečíst jednu celou básnickou sbírku v češtině (původní nebo překladaťovou) a zamyslet se nad zajímavými formálními rysy, např. neotřelým metrickým či rytmičtým řešením, pozoruhodnými rýmy, eufonií apod. Nad připravenými texty se pak všichni sešli naživo a společně probírali možná řešení a překladaťelské oříšky a diskutovali o otázce rytmu, rozdílného metra či slovního přízvuku.

25. 6. 2021, slunovrat ve Stromovce, 18.00–21.00

Protože Svět knihy a s ním i náš tradiční překladaťelský piknik byly kvůli pandemii přeloženy na září, rozhodli jsme se oslavit v kruhu kolegů alespoň midsommar. Sešli jsme se ve Stromovce u griloviště, a ač se nejdřív zdálo, že nás spláchne déšť, počasí se takřka v poslední vteřině před začátkem akce umoudřilo



a nakonec vysvitlo i sluníčko. Dorazila též nejmladší generace budoucích severštinářů (samozřejmě ve švédských barvách) a všichni jsme si neformální setkání naživo, kterých bylo v prvním pololetí roku pomálu, náramně užili.



24. 7. 2021, překladaťel'ský výlet za Josefem Jungmannem, 11.45–18.00

Červencové výročí narození Josefa Jungmanna jsme oslavili výletem do jeho památníku v Hudlicích. Akci jsme nabídli široké překladaťel'ské veřejnosti. Účastníci se vydali vlakem z Prahy do Berouna a odtamtud pokračovali autobusem do Hudlic. Prošli si celou obec, zavítali k Hudlické vyhlídce a potom absolvovali komentovanou prohlídku Jungmannova památníku. Následně se pěšky vydali přes rozhlednu Děd a po části Talichovy naučné stezky ke kapli Panny Marie Bolesné zpět do Berouna.

Překladaťelé
Severu

srdečně zvou na

PŘEKLAĐATELSKÝ VÝLET

do Památníku Josefa Jungmanna

sobota 24. července 2021

- prohlídka rodného domu J. Jungmanna v Hudlicích
- vyhlídka z Hudlické skály
- pěší výlet přes rozhlednu Děd do Berouna (9 km)
- možnost podvečerního posezení v Berouně

Více informací a registrace na www.překladaťeléseveru.cz.



/ Zář

akce v rámci Světa knihy: Překlada- telé všech zemí, spojte se! a Překlada- telsko- redaktorský piknik, 24. 9. 2021

České literární centrum uspořádalo v rámci pražského knižního veletrhu diskusní fórum s názvem Překlada-
telé vše zemí, spojte se!. Akci moderoval náš člen Martin Severýn a jako zástupkyně spolku byla k debatě přizvána překladatelka z dánštiny a němčiny Markéta Kliková. Společně s Anežkou Charvátovou a francouzskou překladatelkou Jule Rubi probíraly pozici literárních překladatelů na knižním trhu, jmenovaly příklady dobré i špatné praxe, hledaly odpověď na otázku, zda je možné dosáhnout zvýšení ceny za překlad, a také srovnávaly, jak na tom jsou literární překladatelé v zahraničí.



Ve stejném dni pak proběhl už tradiční **piknik** Překladaatelů Severu, kam jsme tentokrát přizvali i redaktory. Sešli jsme se jako obvykle u planetária a pak si na dece v trávě vyměňovali nejen autorské výtisky, ale zcela neformálně i nejruznější zkušenosti a tipy. Daniela Mrázová nás udržovala v bdělosti skvělou kávou a fenka Rozinka nás zvědavě pozorovala.



/ Říjen

workshop Překlady divadelních her, 22. 10. 2021, 10.00–16.00, Karolína Stehlíková, Zbyněk Černík, Lada Halounová, Alžběta Štollová, Jan Šotkovský, 19 účastníků

Obsáhlý workshop o překládání divadelních her měl několik částí. Každý ze čtyř lektorů si připravil pro účastníky komentovanou powerpointovou prezentaci, v níž představil nejzajímavější dramatiky dané země (Švédsko, Norsko, Dánsko, Finsko). Prezentaci všichni obdrželi předem a měli možnost ji zhlédnout



v libovolném čase. Před vlastním workshopem, který se konal naživo, si měli za domácí úkol připravit překlad krátké ukázky švédského nebo norského dramatického textu. Minidílnám, které vedli Zbyněk Černík za švédštinu a Karolína Stehlíková za norštinu, ještě předcházela podrobná teoretická část. V ní Karolína Stehlíková upozorňovala na to, jaká jsou specifika překladu dramatického textu, co si překladatel má představit pod pojmem překlad pro divadlo a jaká je vůbec jeho role v divadelním artefaktu. Zbyněk Černík k tomu přidal své zkušenosti z práce v Divadelním ústavu a vrcholem teoretické části byl živý dramaturg Jan Šotkovský, který dal účastníkům s vtipem nahlédnout do zákulisí přípravy inscenace překladu.



/ Listopad

Překlada- tel- ská posilovna: Právní minimum pro literární překlada- tele,

1. 11. 2021, 9.30–13.30, Rudolf Leška, 32 účastníků

Jednalo se o první workshop konaný v rámci našeho velkého projektu Překlada-
tel-
ská
posilovna, na nějž jsme získali grant z tzv. norských fondů. Role přednášejícího se ujal Rudolf Leška, odborník na autorské právo, z právní kanceláře ŠtaidlLeška advokáti. V úvodu účastníky seznámil s tím, co je třeba vědět při podnikání na volné noze, a přednesl krátký úvod do autorského práva.

Následně se věnoval důležitým bodům licenčních smluv, probral, jak vypadá férové postupování licencí, upozornil na



sporné otázky v licenčních smlouvách nakladatelských a vše podpořil příklady z praxe. Účastníci s ním také mohli v diskusi probrat záležitosti, s nimiž si ve smlouvách nevědí rady.

Překlada- tel- ská posilovna: Sebe- prezentace pro literární překlada- tele,

25. 11. 2021, 10.00–14.00, Lucie Gramelová, 23 účastníků

Lingvistka, polyglotka a majitelka nakladatelství Jazykový koutek v druhém workshopu konaném v tomto roce v rámci projektu Překlada-
tel-
ská
posilovna popsala základní pilíře sebe-
prezentace literárního překlada-
tele: budování značky, networking, sebe-
vzdělávání a samozřejmě propagaci (směrem ke čtenářům i k nakladatelům). Vysvětlila, jak se lze dostat do povědomí nakladatelů, na kterých platformách se překlada-
tele-
m vyplatí mít vlastní profil a s kterými je lepší neztrácet čas, a také účastníky, povětšinou introvertní

a nesmělé, vybízela, aby vystoupili ze své komfortní zóny a snažili se co nejlépe prodat svou práci a své úspěchy.



/ Prosinec

Valná hromada spolku Překladaatelé Severu, z. s., 3. 11. 2021, 18.00–20.00,
online, 18 účastníků

Původně se valná hromada měla konat naživo v kavárně Liberál, kvůli náhlému výraznému zhoršení pandemické situace se ji však výbor na poslední chvíli rozhodl přesunout do online prostředí. Zahájila ji Viola Somogyi svým exposé s názvem **Nemoc, smutek, bolest, smrt: náročná témata v překladech severských dětských knih do češtiny**. Po krátké diskusi následovala oficiální část. Členové výboru shrnuli činnost spolku i výboru za uplynulý rok, předložili zprávu o hospodaření a plán aktivit na rok 2022 včetně projektu Překladaatelské posilovny. Byl představen etický kodex, který na základě dotazníku rozeslaného členům spolku sestavil etický akční tým. Kodex má stručnou i podrobnější verzi, ale protože byl schválen online, znovu bude projednán ještě na další valné

hromadě a teprve poté vyvěšen na náš web. Byly odhlasovány členské příspěvky na další kalendářní rok (v nezměněné výši) a také odměny členům výboru za jejich práci (ve výši 1500 Kč). Na závěr se mohli členové vyjádřit k činnosti spolku a volně diskutovat o dalších aktivitách, návrzích na zlepšení a podobně. Zúčastnilo se 18 členů, z toho 2 čekatelé.



Projekt Překladaatelská posilovna

Nejvýznamnější aktivitou, kterou spolek v tomto roce zahájil a která bude pokračovat i v roce 2022, byl projekt **Posilování kapacit oborových organizací českých literárních překladatelů a jejich členů**, stručně nazývaný **Překladaatelská posilovna**. Tento projekt, na němž se podílejí čeští partneři (Obec překladatelů, Jednota tlumočnicků a překladatelů), norští (Norsk oversetterforening, Norsk faglitterær forening, Norsk audiovisuell oversetterforening, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening) a islandští (Miðstöð íslenskra bókmennta, Bandalag þýdenða og túlka), vychází z potřeby posílit profesionalizaci organizací sdružujících v České republice literární překladatele. Klade si za cíl zlepšit podmínky práce překladatelů, otevřít diskusi s nakladateli vedoucí k vytvoření chybějících standardů, posílit překladatele v dovednostech klíčových pro kulturní podnikání a informovat širokou veřejnost o důležitosti překladaatelské práce.

Projekt je realizován v rámci programu [Kultura](#), který je spolufinancován z [Fondů EHP2014–2021](#) a jeho cílovou skupinou jsou české překladaatelské organizace (Překladaatelé Severu, Obec překladatelů, Jednota tlumočnicků a překladatelů) a jejich členové.

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

 Překladaatelská
posilovna

Projekt měl být původně spuštěn už 1. ledna 2021 a skončit 31. 3. 2022, kvůli pandemii se však mírně zdrželo vydání právního aktu a kvůli vládním opatřením také nebylo možné přistoupit k realizaci naplánovaných aktivit, proto se musel časový harmonogram posunout. Oficiálně byl tudíž projekt zahájen 1. července 2021 a skončí 30. září 2022.

V průběhu léta a podzimu získal projekt stručnější název Překladaťelská posilovna, Adam Hlaváč pro něj vytvořil logo a nechali jsme vyrobit reklamní předměty. Pořídili jsme potřebnou techniku (počítač, projektor a příslušenství).



K dosažení cílů projektu bylo naplánováno osm provázaných aktivit. V listopadu 2021 proběhly **první dva workshopy** ze série školení určených pro zvýšení kvalifikace a profesionalizace literárních překladatelů. Jednalo se o workshop **Právní minimum pro literární překladatele** pod vedením právníka Rudolfa Lešky a o workshop **Sebeprezentace pro literární překladatele** pod vedením Lucie Gramelové. Informace o obou workshopech již byly uvedeny výše (str. 20–21).

V průběhu podzimu jsme v rámci projektu připravili obsáhlý **dotazník** mapující podmínky práce literárních překladatelů. K jeho vyplnění jsme v říjnu vyzvali nejen své členy a členy JTP a OP, nýbrž prostřednictvím různých FB stránek včetně FB Tváří překladu a také prostřednictvím agentury Dilia širokou překladaťelskou obec. Vyplňování dotazníku bylo uzavřeno 4. 11. 2021. Plánovaný cíl získat 150 respondentů se nám podařilo významně překročit. Celkem jsme nasbírali 330 odpovědí od literárních překladatelů z více než

30 jazyků. V průběhu listopadu a prosince získané odpovědi zpracovával příslušný tým ve složení Daniela Mrázová, Dagmar Heeg, Markéta Kliková a Jan Hásek. První zajímavé informace jsme publikovali v podobě stručných postů na našem facebooku. Celkové výsledky budou publikovány v brožuře v prvním čtvrtletí 2022.

Otázky Odpovědi 330 Nastavení

Mapování smluvních podmínek a výše honorářů českých literárních překladatelů

Účelem dotazníku je zmapovat aktuální podmínky práce literárních překladatelů do češtiny – praxi zadávání překladů, uzavírání licenčních smluv, formulování smluvních podmínek a výši honorářů.

Dotazník je anonymní. Výstupy z něj budou zveřejněny na stránkách spolku Překladaťelé Severu, z. s., a vytvoří podklady pro další fázi projektu, včetně jednání s nakladateli.

Vyplnění dotazníku vám zabere asi 15–20 minut. Prosíme vás, abyste pečlivě vybírali odpovědi podle toho, jak nejčastěji probíhá vaše praxe, bez ohledu na to, jak byste chtěli, aby skutečně probíhala.

Otázky označené hvězdičkou jsou povinné. Některé otázky povolují více odpovědi (zaškrtněte do čtverečků).

Průzkum probíhá v rámci projektu „Posilování kapacit oborových organizací českých literárních překladatelů a jejich členů“. Projekt koordinují Překladaťelé Severu a spolupracují na něm Jednota tlumočnicků a překladatelů, Obec překladatelů a partneři z Norska a Islandu. Projekt je realizován v rámci programu Kultura spolufinancovaném z Fondu EHP.

1. Literárním překladem se zabýváte *

☐ soustavně (tvoří po celý kalendářní rok v průměru více než 50 % vaší pracovní naplně).

Mapování smluvních podmínek a výše honoráře českých literárních překladatelů (11/2021)

Průměrný honorář za 1 normostranu podle výchozího jazyka v letech 2019–2020

	201 Kč		187 Kč
	199 Kč		183 Kč
	190 Kč		176 Kč

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 330 respondentů. Do těchto výstupů jsou zahrnuty pouze jazyky s minimálně 10 respondenty.

Mapování smluvních podmínek a výše honoráře českých literárních překladatelů (11/2021)

Honorář za 1 normostranu podle výchozího jazyka v letech 2019–2020 (medián)

	195 Kč		198 Kč
	190 Kč		190 Kč
	200 Kč		

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 330 respondentů. Do těchto výstupů jsou zahrnuty odpovědi 38 respondentů.

Hájení zájmů překladatelů, osvěta a profesní podpora

Zareagovali jsme na **dopis z CEATLu**, který nás upozornil na nekalé praktiky dánského nakladatelství Saga Egmont. Věc si vzala na starost dánštinářka Markéta Kliková, dopis pročetla, vytvořila z něj shrnutí a upozornění jsme rozeslali všem členům.

Dále jsme řešili kauzu **Centrala**, kdy nakladatelství Centrala vlastněné a zastupované panem Słomkou zfalšovalo podpis naší členky, překladatelky ze švédštiny, na žádosti o grant podané k FILI a ke Kulturrådet. Po projednání celé záležitosti s právníkem jsme se proti tomuto nezákonnému jednání důrazně ohradili u pana Słomky a rovněž jsme oběma severským grantovým agenturám napsali, že takovéto jednání považujeme za naprosto nepřijatelné a distancujeme se od něj. Kromě toho jsme informovali širší překladatelskou obec i své členy a upozornili je, aby byli při jednání s tímto nakladatelstvím obezřetní a případnou spolupráci dobře uvážili.

Snažili jsme se průběžně upozorňovat nakladatele na situace, v nichž porušují naše autorská práva (typicky neuvádění našich jmen u ukázek, u marketingových akcí apod.), ale systematictější řešení jsme prozatím kvůli přetrvávající pandemii uložili k ledu a věci se hodláme opět více zabývat v příštím roce.

Na webu jsme vytvořili [záložku Užitečné](#), kde mohou překladatelé najít nejrůznější tipy, návody a odkazy, jež by se jim při překládání mohly hodit.

Ve spolupráci s právníkem Rudolfem Leškou jsme vytvořili [Zásady uzavírání licenčních smluv](#), které jsou vyvěšené na našich stránkách. Díky nim by měli překladatelé být schopní se snáze zorientovat v tom, zda licenční smlouva obsahuje vše, co by v ní mělo být, měli by lépe pochopit, co znamenají

konkrétní termíny používané ve smlouvách, a vypíchnout problematická ustanovení, na něž je dobré si při uzavírání smlouvy dát pozor.

Zásady uzavírání licenčních smluv

Z autorského zákona vyplývá, že **překladatel literárního díla je považován za autora, původní dílo totiž tvůrčím způsobem zpracovává**. Kdo chce tedy vydat literární dílo v překladu, potřebuje licenci od původního autora i od překladatele.

Udělení licence na překlad obvykle upravuje **nakladatelská licenční smlouva** mezi nakladatelstvím a překladatelem.

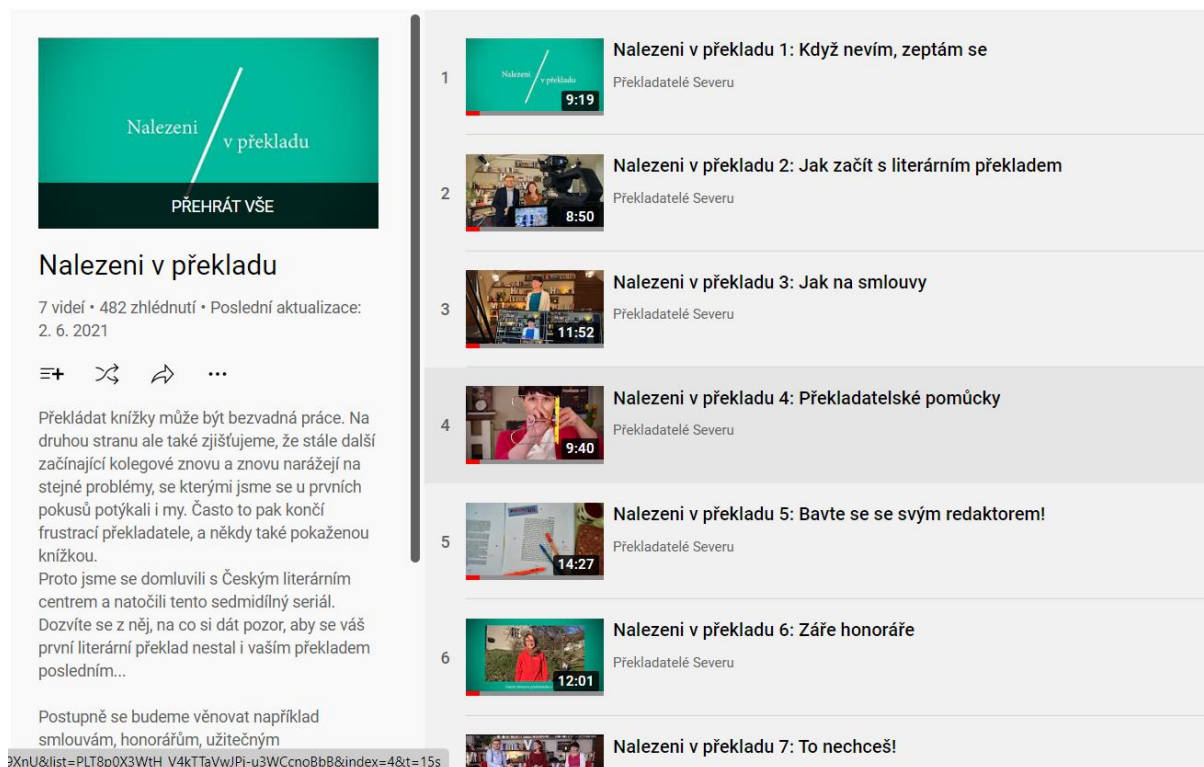
Chystáte-li se uzavřít licenční smlouvu na překladové dílo, nechte si v každém případě před podpisem zaslat návrh smlouvy a důkladně si jej prostudujte. Smlouva je vzájemnou dohodou rovnocenných stran a obě strany mají právo ji před podepsáním připomínkovat a navrhnout změny jejího znění. Nikdy nezačínajte překládat bez smlouvy nebo jen na základě ústní dohody!

Nerozumíte-li některým formulacím smlouvy, nejste-li si jistí, zda je pro vás jejich znění výhodné, nebo chcete-li navrhnout nějakou změnu a nevíte jak, neobávejte se obrátit na zkušenější kolegy. Překladaatelé Severu nabízejí svým členům bezplatné konzultace. Případně kontaktujte právníka specializujícího se na autorské právo. Právní služby nejsou levné, ale je-li smlouva složitá, investice se vám může vrátit a právník vám může v důsledku ušetřit peníze.

Svým členům stále nabízíme **mentoring**. Poradenství je určeno především začínajícím překladatelům, využít ho však mohou i zkušenější kolegové. Více informací lze nalézt na webu. V letošním roce se objevila první vlaštovka: začínající překladatelku ze švédštiny Elu Doležalovou jsme propojili s Violou Somogyi.

Ve spolupráci s Českým literárním centrem a Knihovnou Václava Havla jsme natočili **7dílný seriál Nalezení v překladu**, na jehož přípravě se podíleli a v němž účinkovali Marie Voslářová, Martin Severýn a Kateřina Křišťůvková. Pokusili jsme se jím zareagovat na zjištění, že stále další začínající kolegové znovu a znovu narážejí na stejné problémy, se kterými jsme se u prvních

překladaťelských pokusů potýkali i my sami. Protože taková situace často končí frustrací překladaťele a někdy také pokaženou knížkou, chtěli jsme jim situaci usnadnit. V seriálu se lze dozvědět, na co si dát pozor, aby se pro překladaťele jeho první literární překlad nestal i překladem posledním. Postupně jsme se v něm věnovali například smlouvám, honorářům, užitečným překladaťelským pomůckám a redakční práci. Doufáme, že díky tomuto počínu si začínající překladaťelé ujasní, jestli je pro ně literární překlad vhodný, a získají tipy, jak vůbec začít. Při natáčení jsme využili vlastní zkušenosti. Seriál jsme prezentovali na našem facebooku a také na našem [YouTube kanálu](#), kde je stále ke zhlédnutí.



Nalezení v překladu

7 videí • 482 zhlédnutí • Poslední aktualizace: 2. 6. 2021

≡ ➤ ➦ ...

Překládat knížky může být bezvadná práce. Na druhou stranu ale také zjišťujeme, že stále další začínající kolegové znovu a znovu narážejí na stejné problémy, se kterými jsme se u prvních pokusů potýkali i my. Často to pak končí frustrací překladaťele, a někdy také pokaženou knížkou.

Proto jsme se domluvili s Českým literárním centrem a natočili tento sedmidílný seriál. Dozvíte se z něj, na co si dát pozor, aby se váš první literární překlad nestal i vaším překladem posledním...

Postupně se budeme věnovat například smlouvám, honorářům, užitečným

3XnU&list=PLT8p0X3WtH_V4kTTaVwJPj-u3WCno8bB&index=4&t=15s

- 1 Nalezení v překladu 1: Když nevím, zeptám se
Překladaťelé Severu
9:19
- 2 Nalezení v překladu 2: Jak začít s literárním překladem
Překladaťelé Severu
8:50
- 3 Nalezení v překladu 3: Jak na smlouvy
Překladaťelé Severu
11:52
- 4 Nalezení v překladu 4: Překladaťelské pomůcky
Překladaťelé Severu
9:40
- 5 Nalezení v překladu 5: Bavte se se svým redaktorem!
Překladaťelé Severu
14:27
- 6 Nalezení v překladu 6: Záře honoráře
Překladaťelé Severu
12:01
- 7 Nalezení v překladu 7: To nechceš!
Překladaťelé Severu
12:01

Protože mnozí překladaťelé se obávají paragrafů a právních formulací, připravili jsme sérii 38 postů s názvem **Znáte svá práva?**, abychom ukázali, že právních textů není třeba se bát a že formulace v zákonech nemusí být vždycky tak složité, jak si myslíme. Navíc je velmi důležité zvyšovat mezi širokou překladaťelskou veřejností povědomí nejen o tom, jaká práva překladaťel má, ale

také, jaké povinnosti pro něj vyplývají z uzavřené licenční smlouvy. Každý post obsahoval citaci relevantních pasáží autorského zákona a občanského zákoníku.

/ Překladaatelé Severu ZNÁTE SVÁ PRÁVA?	/ Překladaatelé Severu ZNÁTE SVÁ PRÁVA?
§ Autorem díla souborného je fyzická osoba, která je tvůrčím způsobem vybrala nebo uspořádala; tím nejsou dotčena práva autorů děl do souboru zařazených. Autorský zákon § 5, odst. 2	§ Neumožní-li nabyvatel [licence] autorovi provedení autorské korektury, může autor od smlouvy odstoupit, došlo-li by v důsledku toho k užití autorského díla způsobem snižujícím jeho hodnotu. Občanský zákoník § 2385, odst. 2

Propagace

Až do poloviny listopadu 2021 jsme pokračovali v **Překladaťelské štafetě**, kterou koordinovala a pravidelně uveřejňovala Hana Švolbová, správkyně našeho facebookového profilu. Prostřednictvím tří otázek jsme postupně představili dalších 42 řádných členů spolku i čekatelů. Od spuštění projektu v předchozím roce tak měli zájemci možnost se seznámit s celkem 65 překladaťeli ze severských jazyků. Nové přírůstky v našich řadách už budeme představovat méně systematicky, ale určitě veřejnost o seznámení s nimi neochudíme.



Překladaťelé Severu
28. září 2021 · 🌐

Aneta Fidirichová pokládá tři dotazy další čekatelce, švédštinářce Kláře Fafejtové. Je tu sváteční [#prekladatelskastafeta](#).

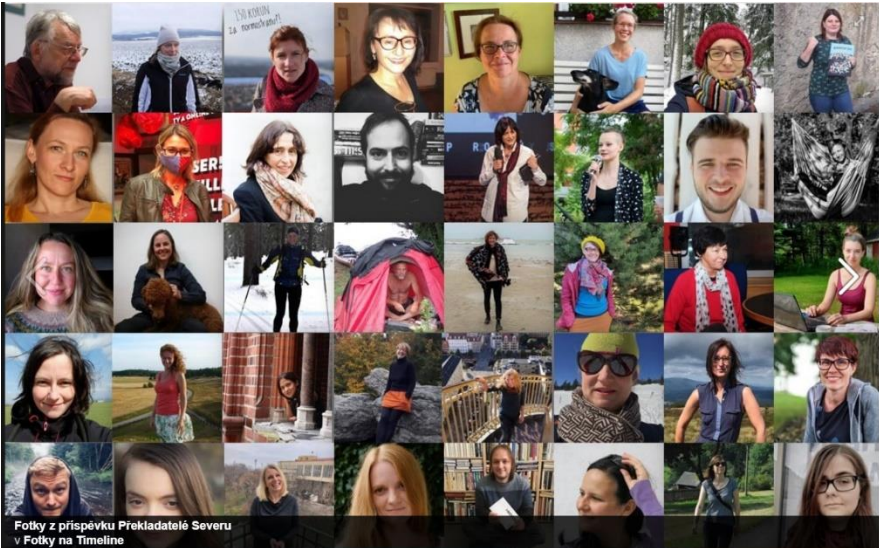
1. První otázka bude takový balíček 3v1: Vedle překladu se věnujete také lektorství švédštiny. Co je Vám bližší? Jaké „speciální skilly“ by podle Vás měl mít lektor oproti překladaťeli a naopak? A jak moc jsou tato povolání z pohledu používání jazyka odlišná?
- Vzhledem k tomu, že lektorství se věnuji již delší dobu a s překladem teprve začínám, určitě se... [Zobrazit víc](#)



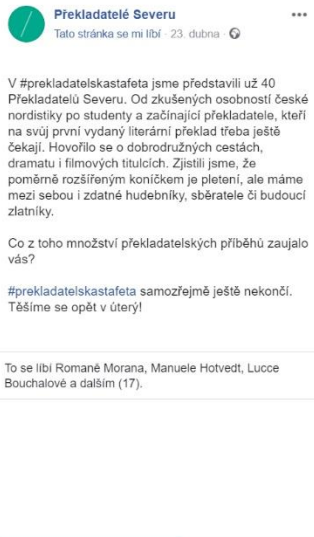
Překladaťelé Severu
18. květen 2021 · 🌐

Dnešní [#prekladatelskastafeta](#) volně navazuje na čtvrtční Severský literární salón online. Na otázky Daniely Krolupperové odpovídá Robert Novotný, překladaťel z dánštiny a švédštiny.

1. Roberte, díky svým dětem si dobře pamatují Tvoje překlady Děšivých dějin. Pokud si dobře vzpomínám, překládal jsi i stejnojmenný seriál pro televizi. Vždycky mě nadchlo, jak brilantní je překlad, a hned poté naštvalo, že to moje děti vůbec neocenily. Zvlášť je popuzovalo, že jsem je vybizela,... [Zobrazit víc](#)



Fotky z příspěvku Překladaťelé Severu
v Fotky na Timeline



Překladaťelé Severu
Tato stránka se mi líbí · 23. dubna · 🌐

V [#prekladatelskastafeta](#) jsme představili už 40 Překladaťelů Severu. Od zkušených osobností české nordistiky po studenty a začínající překladaťele, kteří na svůj první vydaný literární překlad třeba ještě čekají. Hovořilo se o dobrodružných cestách, dramatu i filmových titulcích. Zjistili jsme, že poměrně rozšířeným koníčkem je pletení, ale máme mezi sebou i zdatné hudebníky, sběratele či budoucí zlatníky.

Co z toho množství překladaťelských příběhů zaujalo vás?

[#prekladatelskastafeta](#) samozřejmě ještě nekončí. Těšíme se opět v úterý!

To se líbí Romaně Morana, Manuele Hotvedt, Luce Bouchalové a dalším (17).

Daniela Mrázová představila náš projekt Překlada-
telé Severu v rámci
setkání, které pro své překlada-
tele a redaktory už podruhé uspořádalo brněnské
nakladatelství **Host**.



Daniela Mrázová také iniciovala vznik série postů s názvem **Srdcovka**.
V nové, nakonec lehce nepravidelné rubrice dala kolegům prostor, aby se s námi
podělili o své objevy a srdeční záležitosti mezi severskými knihami, které dosud
česky nevyšly.

**Překlada-
telé
Severu**
7. května 2021

❤ Čeká na vás #srdcovka!
Srdcovka jedlá či také srdcovka obecná. Vyskytuje se na mělčinách ve všech evropských mořích, ve
východním a severním Atlantiku. [...] V gastronomii je považována za specialitu. (zdroj:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Srdcovka_jedlá%C3%A1)
Co skrývají lastury našeho severského literárního mlže? V nové pravidelné rubrice se s vámi překlada-
telé dvakrát měsíčně podělí o své objevy a srdeční záležitosti mezi severskými knihami, které dosud česky
nevyšly. Třeba to změníme?

První srdcovku otevírá Daniela Mrázová, překladatelka z norštiny.

Bylo to ještě v minulém tisíciletí, když renomovaný norský spisovatel Kjartan Fløgstad (jeden z těch mnoha,
které je radost číst i potkávat naživo) zmínil na setkání v Brně jméno vycházející povídkářské hvězdy
Frode Gryttena. Že prý zrovna vydal román v povídkách Bikubesong (Píseň včelího úlu), že je to bomba
a jasný kandidát na Cenu Severské rady za literaturu a tak dále. Takže ten spisovatel, jehož rytmicky
nadupanou povídku Song, volně tekoucí monolog kluka opouštějícího zaprděné maloměsto, jsem si vybrala
do našeho studentského výboru Když je ryba dobrá, je vycházející hvězda!
Jenže tady tu úžasnou knihu o lidech z oprýskaného činžáku v průmyslovém západonorském městečku
nikdo vydat nechtěl. A ani žádnou jinou Gryttenovou knihu: ani jeho rané, intenzivní povídkové soubory plné
melancholie v jazzovém provedení, ani hravě komponovanou knihu Popsongar (Popové písně), 24 povídek
inspirovaných 24 písněmi, odehrávajících se během 24 hodin na 24 místech. A dokonce ani skvostný
soubor Rom ved havet, rom i byen (Pokoj na pobřeží, pokoj ve městě) inspirovaný deseti obrazy Edwarda
Hoppera, i když tam už k vydání chybělo jen málo. Důvod je zjevný: Grytten je bytostný povídkář, žádný
další literární útvar, o který se kdy pokusil (a že se pokusil i o noirovou detektivku a román o punkové



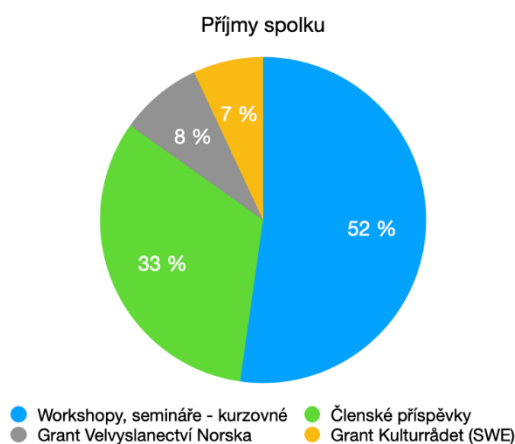
Zpráva o hospodaření

transparentní účet: FIO BANKA 2601582308/2010 Překladařel Severu, z. s.

Celkový přehled - příjmy 2021

Příjmy spolku	
Workshopy, semináře - kurzovné	95 600 Kč
Členské příspěvky	59 600 Kč
Grant Velvyslanectví Norska	15 000 Kč
Grant Kulturrådet (SWE)	12 740 Kč
Příjmy celkem	182 940 Kč

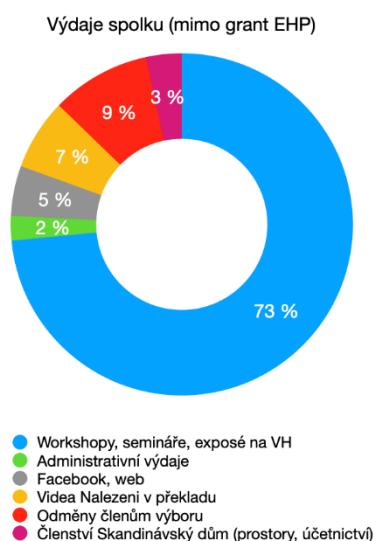
Příjmy v rámci projektu Překladařelská posilovna	
Workshopy, semináře - kurzovné	56 200 Kč
Grant Fondy EHP - celková záloha 2021	587 205 Kč
Příjmy celkem	643 405 Kč



Celkový přehled - výdaje 2021

Výdaje spolku	
Workshopy, semináře, exposé na VH	109 430 Kč
Administrativní výdaje	3 467 Kč
Facebook, web	7 041 Kč
Videa Nalezení v překladu	10 000 Kč
Odměny členům výboru	14 000 Kč
Členství Skandinávský dům (prostory, účetnictví)	5 000 Kč
Výdaje celkem	148 938 Kč

Výdaje v rámci projektu Překladařelská posilovna	
Propagace (reklamní předměty)	65 401 Kč
Propagace (FB, Web, TZ)	12 870 Kč
Nákup techniky (notebook, projektor,...)	39 934 Kč
Další materiály k workshopům	947 Kč
Honoráře - organizace workshopů, koordinace projektu	41 000 Kč
Honoráře - lektori workshopů	20 600 Kč
Občerstvení	6 530 Kč
Účetní služby	7 500 Kč
Výdaje celkem	194 781 Kč

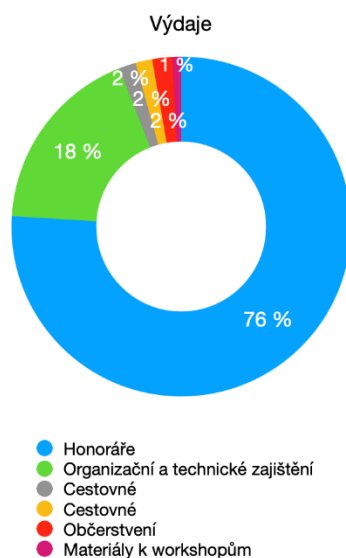


Workshopy (bez projektu Překladačská posilovna)

Příjmy (workshopy, semináře)	
Kurzovné	95 600 Kč
Grant Velvyslanectví Norska	15 000 Kč
Grant Kulturrådet (SWE)	12 740 Kč
Příjmy celkem	123 340 Kč

Výdaje (workshopy, semináře)	
Honoráře	83 720 Kč
Organizační a technické zajištění	19 925 Kč
Cestovné	1 765 Kč
Občerstvení	2 120 Kč
Materiály k workshopům	900 Kč
Výdaje celkem	108 430 Kč

Balance	
Příjmy minus výdaje	14 910 Kč



Zůstatky na účtu

Zůstatky dle data	
1. 1. 2021	53 332 Kč
31. 12. 2021	635 218 Kč

Balance příjmy - výdaje mimo projekt EHP	
Příjmy spolku	182 940 Kč
Výdaje spolku	148 938 Kč
Celkem	34 002 Kč

Kontakty

E/ prekladateleseveru@gmail.com

F/ www.facebook.com/PrekladateleSeveru/

W/ <https://prekladateleseveru.cz>

O SPOLKU ▾

AKTUALITY ▾

AKCE

UŽITEČNÉ ▾



BLOG

PROJEKT EHP ▾

KONTAKTY



EN

Kontakty

prekladatele.severu@gmail.com

Překladaťelé Severu, z. s.
Korunovační 704/14
170 00 Praha 7

Korespondenční adresa, přihlášky:
Skandinávský dům
Dejvická 3
160 00 Praha 6

IČO: 07793502
Transparentní účet u Fio banky: 2601582308/2010